

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-03-04

Ärendenummer AVO-2024-02277

Handläggare

Mia Lolic

E-post: mia.ilovaca@aldrevardomsorg.goteborg.se

Svar på remiss från Socialdepartementet - Bättre tillsammans – Förslag till en uppdaterad nationell cancerstrategi

Förslag till beslut

1. Äldre samt vård- och omsorgsnämnden tillstyrker *Förslag till en uppdaterad nationell cancerstrategi*.
2. Äldre samt vård- och omsorgsnämnden översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till Socialdepartementet.
3. Beslutet förklaras omedelbart justerat.

Sammanfattning

Äldre samt vård- och omsorgsnämnden har fått möjlighet att yttra sig över Socialdepartementets förslag till en uppdaterad nationell cancerstrategi. Äldre samt vård- och omsorgsnämnden har fått i uppdrag att yttra sig i kommunens namn.

Strategin utgår från den cancerstrategi som presenterades i betänkandet *En nationell cancerstrategi för framtiden* (SOU 2009:11). Den uppdaterade strategin har ett tydligt patient-, jämlikhets- och verksamhetsperspektiv och beaktar alla åldrar, jämställdhetsperspektivet och vikten av prevention samt hela sjukdomskedjan, inklusive rehabilitering.

Förslagen utgår från tre övergripande mål:

- Minskad risk att utveckla cancer och att fler diagnostiseras tidigt
- Ökad canceröverlevnad
- Bästa möjliga livskvalitet under och efter cancersjukdom

Några av förslagen handlar om förebyggande insatser med stor förmåga att förhindra cancer. I remissen av den uppdaterade nationella cancerstrategin, *Bättre tillsammans*, framhålls flera viktiga initiativ som positivt bidrar till folkhälsan och som bör stödjas. Strategins fokus på förebyggande åtgärder, jämlik tillgång till vård, samt samverkan mellan olika aktörer är avgörande för att minska cancerrelaterade hälsoskillnader och förbättra livskvaliteten för de drabbade.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Enligt hälso- och sjukvårdslagen är målet för hälso- och sjukvården en god hälsa och en vård på lika villkor för hela befolkningen. Vården ska ges med respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans värdighet. Den med störst behov ska ges företräde till hälso- och sjukvården. Vården ska vara jämlik för både kvinnor och män, flickor och pojkar, utrikes födda och inrikes födda oavsett ålder, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsidentitet, eller könsuttryck.

Samverkan

Information ges på förvaltningsövergripande samverkansgrupp den 19 mars 2025.

Bilagor

1. Remiss - Bättre tillsammans – Förslag till en uppdaterad cancerstrategi

Beslutet skickas till

Socialdepartementet
Stadsledningskontoret

Ärendet

Äldre samt vård- och omsorgsnämnden har erhållit Socialdepartementets remiss *Bättre tillsammans – Förslag till en uppdaterad nationell cancerstrategi*. Utredningen föreslår uppdateringar av den nationella cancerstrategin med fokus på patientperspektiv, jämlikhet och verksamhet.

Nämndens remissvar ska komma Socialdepartementet tillhanda senast den 31 mars 2025.

Beskrivning av ärendet

Regeringen beslutade den 23 februari 2024 att tillsätta en särskild utredare med uppdraget att ta fram en uppdaterad nationell cancerstrategi för framtiden. Enligt uppdraget ska utredaren föreslå en uppdaterad nationell cancerstrategi utifrån ett helhetsperspektiv som omfattar prevention, tidig upptäckt, diagnostik, behandling, rehabilitering, palliativ vård och uppföljning. Utredningen ska även beakta Europas plan mot cancer.

Cancerstrategin föreslås ha tre övergripande mål:

1. Minskad risk att utveckla cancer och fler som diagnostiseras tidigt
 - a. Minskad cancerrisk genom ett strategiskt och samordnat hälsofrämjande och förebyggande arbete.
 - b. Minskad sjuklighet och dödlighet i cancer genom tidig diagnostik.
2. Ökad canceröverlevnad
 - a. Fler patienter överlever cancer genom diagnostik och behandling av hög kvalitet.
 - b. Interventionsstudier utvecklar morgondagens cancervård.
3. Bästa möjliga livskvalitet – under och efter cancersjukdom
 - a. Personanpassat stöd för ett gott liv under och efter cancer.
 - b. Bästa möjliga livskvalitet vid livshotande sjukdom.

Till de övergripande målen kopplas 25 delmål, med fokus på förändringar i arbetssätt och strukturer som bedöms behövas för att uppnå de övergripande målen.

Tre tydliga mål

För att förebygga cancer föreslås åtgärder som ska minska exponeringen för kända riskfaktorer. Bland barn och unga vill man införa tobaksfri skoltid, erbjuda skolfrukt och reglera marknadsföring som riktar sig mot unga. För vuxna handlar det om att stärka folkhälsan genom att minska tobaks- och alkoholkonsumtion, främja fysisk aktivitet och minska skadlig UV-strålning.

Förebyggande åtgärder och hälsosamma levnadsvanor

Det är avgörande att strategin fortsatt lägger stor vikt vid att främja hälsosamma levnadsvanor som kan minska risken för cancer. Genom att fokusera på hälsofrämjande åtgärder, som att minska tobaksrökning, alkoholbruk och främja fysisk aktivitet, kan man skapa en långsiktig och hållbar förändring i folkhälsan. Det är också viktigt att stärka insatser för att höja medvetenheten om cancerförebyggande åtgärder och integrera dessa i det allmänna folkhälsobudgetarbetet.

Jämlik tillgång till vård

Strategins betoning på att minska ojämlikheter i cancervården är särskilt viktig ur ett folkhälsoperspektiv. En ny cancerinfrastruktur föreslås med målet att ge alla patienter tillgång till bästa möjliga vård oavsett var i landet de bor. Ett förslag är att standardisera

vårdförlopp för att säkerställa att alla patienter får snabb och effektiv behandling. Målet är att patienten ska få behandling inom 21 dagar från diagnos. För att stödja detta föreslås en nationell plan för strålbehandling, tillsammans med ett precisionsdiagnostiskt nätverk som ska förbättra möjligheterna att ge rätt behandling till rätt patient.

Tidig diagnostik och snabb behandling

Fokus på att förbättra och stärka systemet för tidig upptäckt av cancer är också centralt för folkhälsan. Genom att säkerställa tillgång till snabba och diagnostiska tjänster kan överlevnaden och minskning av behandlingskostnader förbättras på lång sikt. Det är viktigt att denna del av strategin främjar en snabb och tillförlitlig diagnostik, oavsett geografisk eller socioekonomisk bakgrund.

Personcentrerad vård och patientens delaktighet

Den personcentrerade vården som betonas i strategin är en viktig komponent för att förbättra livskvaliteten för cancerpatienter. Ett hälsofrämjande perspektiv innebär att patientens egna behov och livssituation ska stå i centrum, vilket stärker individens känsla av kontroll och delaktighet i sin behandling.

Förslaget har också ett tydligt fokus på patientens livskvalitet under och efter cancersjukdomen. Rehabilitering ska bedömas tidigt och återkommande för att säkerställa att patienter får rätt stöd under hela sjukdomsförloppet. Dessutom vill man ge barn och unga vuxna längre uppföljningstid för att hantera sena effekter av cancerbehandlingar. Palliativ vård ska erbjudas tidigt i vårdförloppet för att förbättra patientens livskvalitet, och vården ska bli mer individanpassad.

Samverkan och forskning

Samverkan mellan offentliga, privata och ideella aktörer är central för att utveckla en effektiv nationell cancerstrategi. Ett stärkt forskningssamarbete, både nationellt och internationellt, ger långsiktiga möjligheter att förbättra behandlingsmetoder och förebyggande åtgärder vilket gynnar hela samhället. Det är också viktigt att forskningsresultat omsätts snabbt i praktiken för att verkligen göra skillnad på individnivå.

Förvaltningens bedömning

Utredningens utgångspunkt är att Sveriges cancerstrategi bör definiera övergripande mål som är överblickbara, långsiktiga och speglar de utfall för medborgarna som är mest centrala: risken att insjukna ska minska, fler ska överleva cancer och det ska vara möjligt att ha en så god livskvalitet som möjligt – under och efter sjukdomen.

Den uppdaterade cancerstrategin *Bättre tillsammans* är initiativ för att förbättra folkhälsan och minska cancerrelaterade ojämlikheter.

Förvaltningen anser att remissens innehåll är ändamålsenlig och föreslår att nämnden tillstyrker förslaget.

Simon Cederholm

Avdelningschef

Babbs Edberg

Förvaltningsdirektör